

מסורת הש"ס

(א) [לעיל טו: ג] לקמן קכח.
(ב) [לעיל טו: ג] לקמן קכח.
(ג) [לעיל טו: ג] לקמן קכח.
(ד) [לעיל טו: ג] לקמן קכח.
(ה) [לעיל טו: ג] לקמן קכח.
(ו) [לעיל טו: ג] לקמן קכח.
(ז) [לעיל טו: ג] לקמן קכח.
(ח) [לעיל טו: ג] לקמן קכח.
(ט) [לעיל טו: ג] לקמן קכח.
(י) [לעיל טו: ג] לקמן קכח.
(יא) [לעיל טו: ג] לקמן קכח.
(יב) [לעיל טו: ג] לקמן קכח.
(יג) [לעיל טו: ג] לקמן קכח.
(יד) [לעיל טו: ג] לקמן קכח.
(טו) [לעיל טו: ג] לקמן קכח.
(טז) [לעיל טו: ג] לקמן קכח.
(יז) [לעיל טו: ג] לקמן קכח.
(יח) [לעיל טו: ג] לקמן קכח.
(יט) [לעיל טו: ג] לקמן קכח.
(כ) [לעיל טו: ג] לקמן קכח.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מעמיד וכו' והערה הוא ע"ז הארז שהיה קנה שקורין: (ב) ד"ה טוהר וכו' והיה הוא טעם: (ג) ד"ה טוהר וכו' והיה וכו' תמורתו למה נל"ל וכו' תמורתו נמקד:

גליון הש"ס

תנ"ך ולא בשירון כו'. משום מכלית העין שלא יתעוררו דאסור (לעיל טו: ג).

לעזי רש"י

אשתדירי"א [אשתדירי"א]. פאנזיים (באשדירי"א). ייש"א [יש"א]. מוט, כן של מאנזיים. פליז"י. קנה-המאנזיים. גירי"א. פסוק, שכל (בשערת).

רבינו חננאל

קולו. הוא כמין עמוד רחב מלמטה ודק מלמעלה ומיטלטל והסגנון מעמידו לפני חלון חנונו ומסמךין תחבין זו ותולין זה אנגטיס ורועות למכור: **עצמא**. אשתדירי"א בלע"ז והן מאנזיים גדולות לשקול זמר ושעור ונחשת והן של עץ: הן אחר שלושותיו. שטלי כן ואם של מתכת הן טמאות: **המעמיד**. גוף הטבעת מעמיד הכותם והעול מעמיד את סמליו והקולב את מסמרו ויהיה את שליוטיו שהרי זהם קצועים והערה הא ע"ז (א) ארז שהקנה שקורין יש"א והלשון תחבין זו והשלשלות קצועות בקנה וכולן העץ ארז מעמיד שהם פליז"ל ששתי כפות המאנזיים תלויות צד רשעין: **רנא אמה**. צריי"א דקמיה וטבעת הוי תכשיט בין שיש עליה חותם בין שאין עליה חותם לאו ארישא דליי"ר תכשיט נשים קיימי תריוהי אלא חד תכשיט דאיש וחד תכשיט דאשה ולדדן קמיה: **טומאה אשכח קרמיה**. הא דקמיה וטבעת בין שיש עליה כו' לאו ארישא קמי דקרי ליה תכשיט נשים אלא הכי קאמר וטבעת שאמרו שטמאה בין שיש עליה חותם דלאו תכשיט הוא מיהו כלי מעשה הוא בין שאין עליה חותם דהוי תכשיט וכו' קמיה רישא תכשיט נשים אשאין עליה חותם: **למאי חויה**. לתכשיט דקמיה אינה חייבת טמאה: **אוגרת זה שעה**. היולא חוץ לקישוריה כוכתו כפי המטע ומחבת המטע בשכח מתחמיה של יראה שעה: וסיהו כניי"א. דתנא מתניתין [לקמן דף סג]. צריית טוהר מלמטה ויואלץ זה. והיא כמין אצבע ששעה לשוקיה מעל צמי שוקיה להדקן שלא יפלו על רגלה: **טוהר**. דלא תכשיט היא אלא תכשיט לצמי שוקיה והוי (א) כטבעת הכלים דאמרן טוהרות צפרקין דלעיל ויואלץ זה שרץ לה עם צמי שוקיה ולא הוי משאוי ויואלץ דכיון דלגניעותא היא לא שלפא ומחוי והאי מחט נמי לגניעותא דשער צאשה ערה ולא מחוי ולכאן צאמנע ראשה שקורין גירי"א בלע"ז: **ובשכח למאי חויה**. הרי בשכח אינה חולקת שעה: **עם של זה יש לה על ראשה**. האחד והשני עוקץ הוי: **בחול חולקם שעה**. בעוקץ: **ובשכח**. תוחבת העוקץ בשכח והטעם שצאשה

השני מונח על פדחתה: **בתנ"י**. סנדל המסומר. של עץ הוא ותחבין מסמרות (א) למעלה לחזק התחבין עם העליון (העץ עם העור שלמעלה הימני ויש לו שתי פיות ותחבין רגלו זו) ובצמח מפרש מאי טעמא גזרי בה: **ולא צמח יחיד**. בזמן שאין צמח מכה. צמ"ס ירושלמי מפרש דלא ליחשדיה דטעין ליה לצדדיה תווי כנפיה. ולשון רבותי דילמא מחייבי עליה ושקיל דשליף ליה וממתי ליה צדיים בשכחת שבת. ומיהו בזמן שיש צמח מכה שרי ובגמרא בעי צמי מנייהו יחיד ליה: **ולא צמח**. דמפרש טעמא בגמרא [לקמן דף סא]. **ולא צמח**. שכותבין וטוענין לרפואה: **שאינו מן המומחה**. אצל קמיע מומחה שרי דתכשיט הוא לחלוף כאלה מלבושיו: **שריו קפדו ומגפיים**. מפרש בגמרא (א) אינו **חיוב חטא**. וכו' מין מלבושין נינהו בחול דלמלמטה: **גב' שלפי הגזירה**. הוי. צמי אדם הנשמיט מן הגזירה הוי: **הנכנס יכנס**. הרואה יכנס יכנס שהנכנס יראה תחלה שאין אדם רואה: והיולא אל יא. שמה יש ארבעים מצחון והוא לא ידע ויראוהו ויצינו שאנו כאן: **וספד סנדלו**. שיש לו שתי פיות ויכול לנעול מצי דדדן אצל ניכר מי הוא לפנינו ומי הוא לאחור וכשנעולו זה הפוך נראה הנכנס כאלו הוא יולא ויכיר מקומו צרקע: **וספד זה אס זה**. דמחקתן שהי סנדליהן מסומנין כעין חותם ששנין לרגלי הסוסים ראשיהן עבים: אל יא. האיש בשכח דמפרש לקמיה דשכח היה מעשה ומעין המאורע אסרו: **אלמה סנן**. במסכת ביצה: משלחין

במה אשה פרק ששי שבת

ס.

רב נחמן בר יצחק אמר שומאה אשבת קא רמי"א. דאפילו צלאו טעמא דהוי תכשיט^א לאיש היא טמאה מכל כלי מעשה^ב והשתא צין לרנא צין לרנא נחמן בר יצחק מוקמי תריוהי כרבי נחמיה ולא טמאה מטעם תכשיט דאשה^ג אלא מטעם תכשיט דאיש או מטעם דהוי כלי מעשה ולדדן קמיה צין לרנא צין לרנא נחמן בר יצחק:

למאי חויה. חויה. פי' צקונטרס למאי חויה? והא משוי הוא וקשה לר"י דאם כן מאי משני הואיל ואשה חולקת זה שעה אלו משום הכי לא הוי משוי והא אינו לא מלבוש ולא תכשיט אלא נראה לפרש למאי חויה למה היא רגילה לנאח צ"ב צחול אחר רב יוסף כו' וצתה הכי פריך ובשכח למאי חויה נהי שרגילה לנושאיה צבציל למאי חויה נהי שרגילה לנאח צ"ב צחול אחר שצריכה לחלק זה שעה בשכח תיהו משוי כיון דלינו לא מלבוש ולא תכשיט וצקונטרס פי' צמחון בשכח למאי חויה והלא בשכח אינה חולקת שעה וקשה לר"י חדא דהא מנא ליה דאסור לחלק זה שער בשכח ועוד דלמאי פריך והא אסור^ד אפילו יראה מותר^ה תקשה והא משוי הוא:

הואיל ואשה אוגרת בה שעה. נראה לר"י שמוחבת המטע בתוך הסנדל^א ודומקת את הסנדל כדי שלא יפלו שערויה חוץ לקישוריה^ב והשתא אחי שפיר דהויא כעין צריית שמוחבת צמי שוקיה שלא יפלו^ג ולא כפירוס צקונטרס: **ותיהו כביירת טוהר ותשתרי**. פירש צקונטרס דכי היכי דהתם לא חיישי דלינא משלפא ומחוי הואיל ולגניעותא צבציל הי"נ לא ניחוש למישולף ואחויי מהאי טעמא וקשה לר"י דהא^ד צבציל אין יואלץ צין בשכח^ה דמיישינן דילמא משלפא להו משום דהוי תכשיט כמו שאפרש אע"פ דלגניעותא צבציל^ו כמו צריית דהכל ענין אחד אלא צריית צאחת וככלים צמחים דאמרין לקמן (דף סג): ועוד דלמה לו להזכיר כאן טוהר צריית הוי ליה למימר ומיהו צריית ומחוי ונראה לר"י דה"פ ותהו צריית שיואלץ זה לפי שהיא טוהר משום שאינה תכשיט דלינה ניו לאשה כיון דלינה כ"א צאחת והויא כטבעת הכלים דלינה כ"א לצורך צמי שוקיה^ז ה"נ האי מחט שהיא טוהר לפי שאינה אלא כטבעת הכלים תשתרי

דאינה תכשיט וא"ת אמאי לא משני השתא כמין טעם של זה יש לה צאשה דממשני לאידך שנייה דצמחון וי"ל דאם הייתה אוגרת זה שעה לא הייתה מניחתה לעולם כנגד פדחתה^א ואינה חשוכה תכשיט אלא טעם וקשה לרש"י לפירוש זה דכיון דמחט שאוגרת זה שעה היא טוהר היכי קאמר לעיל (דף נג): אצל לענין טומאה דא ודא אחת היא הרי יש חילוק אפילו בשלימה דאומה שאינה אוגרת זה טמאה ואומה שאוגרת זה טוהר וצריך לומר^ב דאטומאה נמי פריך ומיהו טוהר כצריית שהיא טוהר גס תשתרי לנאח זה:

ובגזירתה כנגד פדחתה. השתא לא היה צריך לומר שחולקת זה שעה כלל אלא האמת מפרש: **וישבעו קור מעל גבי המערה**. קול של סנדל המסומר: (ש"ך לע"ז) **לא יבשנוהו המסומר** ואלא^א במבצע ראשו תפור. תימה לר"י והא קמיה סיפא זה הכלל כל שניאומין צו משלחין אותו ציו"ט ומפרש בגמ' דכל שניאומין צו בחול קאמר וסנדל המסומר ניאומין צו בחול ואמאי אין משלחין אותו ציו"ט וי"ל דהמחיר צו לפי שצא תקלה על ידו כי היכי דאסור ליה בשמעתין ר' אלעזר ב"ר שמעון לטעולו לכסות צו את הכלי או לקסוך צו כרעי המטה אע"פ^ב ששאר כלים שמלכתן לאיסור שרי לטעולן לצורך גופן ומקומן חוץ הכלל דקמיה התם לא קאי אלא אצבע שאינו תפור^ג ונראה לר"י דאפי' לרנא דר' אלעזר דשרי לטעול לצורך גופן וקומן אסור לשלחו ציו"ט אע"פ דלינו משום שמחת י"ט חשיב כמו לצורך גופן מדשרי לשלחו דצריים שמלכתן לאיסור כיון שצא תקלה על ידו ליכא שמחת י"ט: אין

עין משפט
נר מצוה

כו א מ"י פ"ט מהל' שנת הלכה ה' קמח לחון פה טו"ש פ"א ח"י שג טע"ף ט:
כח ב מ"י פ"ט מהל' שנת הלכה ב:
כח ג מ"י ש"ס הלכה טו טמא שג טו"ש פ"א ח"י שג טע"ף ט:
כח ד מ"י ש"ס פ"א ח"י שג טע"ף ט:

תורה אור השלם

1. וחק משה ואליהו ודבוק את תורה מאתם כל כלי מעשה: במדבר לא נא

מוסף רש"י

ולא בשירון כו'. משום מכלית העין שלא יתעוררו דאסור (לעיל טו: ג).

מוסף תוספות

א. לאיש. מוס' הל"ש.
ב. אבל לגבי שבת משום חותם חויה. אין עליה חותם תכשיט יש עליה חותם משוי. רש"י.
ג. דאילו לבדן אפילו תכשיט שיש עליה חותם חותמת הוא לאשה כדאמר ר' זידא. רש"י.
ד. (ומ' מוס' הל"ש חויה) כלס' ס' ח' פ"ק יד, מל' הל"ש שפ"א. ד. בשבת. רש"י.
ה. אפי' מוס' הל"ש. ו. בחול. מוס' הל"ש. ז. דאיתה תולשת וכו' שאילו היתה חולקת שעה בשבת לא היה בה משום משוי ואמאי. ח' מיהו. ו. לחולקת בה שעה. מוס' הל"ש. י. ד[ה]רין אין זה תכשיט אלא כלי. ח"י הל"ש. שהרי אינה יכולה לצאת בכל הדברים הצריכים לה כיון שאינם לא מלבוש ולא תכשיט, והלכך צריך לפרש כדפי' לעיל. מוס' הל"ש.
יא. פירש"י שער היוצא חוץ לקישוריה כוכתו סביב המחט ותוחבת המחט לתוך קשריה שלא יראה שעה. ויורה. פסקי הל"ש סמן ז'. ב. כשהיא רחבה. רש"י.
יב. גי' בטיולת מחט עצמו ליתא גי' שער אלא שהשכח משתרבת ואח"כ יתגלה השער. רש"י.
יג. שאם הייתה שולפת הבירית לא היה שוקה מתגלה מיד אלא לאחור שפלו בתי שוקיה. מוס' הל"ש.
יד. לקמן גבי בירית טוהר ויוצאה בה בשבת בתי שוקיה. מוס' הל"ש.
טו. והא דרין יוצאין בכלים בשבת משום מוס' הל"ש. יו. להחזיק בתי שוקיה. מוס' הל"ש.
טז. חתא כביירת צמחין. רש"י.
יז. אידך. שאין יתאווין בו בחול כיון שהוא כלי תפירה. פי' ה"י.